

HELŚIŃSKA FUNDACJA PRAW CZŁOWIEKA
HELSINKI FOUNDATION for HUMAN RIGHTS

RADA FUNDACJI

Hellna Bortnowska-Dąbrowska
Janusz Grzełek
Michał Nawrocki
Marok Antoni Nowicki
Stefan Starczewski

ZARZĄD FUNDACJI

Prezes: Danuta Przywara
Wiceprezes: Jerzy Ciemniowski
Sekretarz: Adam Bodnar
Skarbnik: Elżbieta Czyż
Członek Zarządu: Janina A. Kłosowska

Warszawa, dnia 11 lutego 2010 r.

564/2010/AB

Szanowny Pan
Michał Serzycki
Generalny Inspektor Danych Osobowych
ul. Stawki 2
00-193 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W związku z ostatnimi doniesieniami prasowymi¹ opisującymi obowiązek potwierdzania przez gimnazjalistów z parafii św. Jadwigi w Gryfowie Śląskim obecności na mszy św. poprzez odcisk linii papilarnych, Helsińska Fundacja Praw Człowieka zwraca się z uprzejmą prośbą o zbadanie niniejszej sprawy.

Według doniesień prasowych, czytnik linii papilarnych zainstalowany w kościele zastępuje listę obecności - rejestruje on odciski palców gimnazjalistów przed Mszą i po jej zakończeniu. Wskazuje się, że pomysłodawcami takiego pomysłu byli sami rodzice, przy czym podobno rodzice trojga ze 120 gimnazjalistów nie wyrazili zgody na taką formę sprawdzania obecności dzieci na mszy św. Zaletą takiego rozwiązania ma być jego nowoczesność.

Pomimo iż istnieją liczne ograniczenia dotyczące zakresu zastosowania ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 101, póź. 926) w odniesieniu do Kościoła Katolickiego, „nie oznacza to zwolnienia ze staranności w zabezpieczaniu zbieranych danych przed dostępem do nich osób nieuprawnionych, swobody w rozpowszechnianiu, bądź przekazywaniu zebranych danych innym instytucjom lub osobom”².

Zgodnie z art. 1 ust. 2 ustawy przetwarzanie danych osobowych³ może mieć miejsce ze względu na dobro publiczne, dobro osoby, której dane dotyczą, lub dobro osób trzecich w

¹ m.in. przez Gazetę Wyborczą http://www.alert24.pl/alert24/1,84880,7500342.Czytnik_linii_papilarnych_sprawdzi_czy_dzieci_sa.html

² Instrukcja dotycząca ochrony danych osobowych w działalności Kościoła Katolickiego w Polsce - opracowana przez Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych oraz Sekretariat Konferencji Episkopatu Polski, Warszawa 2009

³ Zgodnie z art. 7 pkt 2 są to jakiegokolwiek operacje wykonywane na danych osobowych, takie jak zbieranie, utrwalanie, przechowywanie, opracowywanie, zmienianie, udostępnianie i usuwanie, a zwłaszcza te, które wykonuje się w systemach informatycznych

zakresie i trybie określonym ustawą. W niniejszej sprawie trudno dopatrzeć się takiej podstawy. W związku z tym, właściwym wydaje się dokładne przeanalizowanie i zbadanie opisanej w prasie sytuacji, w celu ustalenia czy działania te są legalne.

Ponadto Helsińska Fundacja Praw Człowieka pragnie zwrócić uwagę na art. 27 ust. 1 ustawy, który zabrania przetwarzania danych ujawniających m.in. przekonania religijne lub filozoficzne oraz przynależność wyznaniową. Wyjątek od tej zasady został przewidziany w art. 27 ust. 2 pkt 4 ustawy, zgodnie z którym przetwarzanie takich danych jest dopuszczalne, jeżeli jest to niezbędne do wykonania statutowych zadań kościołów i innych związków wyznaniowych, pod warunkiem, że przetwarzanie danych dotyczy wyłącznie członków tych organizacji lub instytucji albo osób utrzymujących z nimi stałe kontakty w związku z ich działalnością i zapewnione są pełne gwarancje ochrony przetwarzanych danych. Z uwagi na takt, że zgodnie z doniesieniami prasowymi, nie wszyscy rodzice udzielili zgody na przetwarzanie danych ich dzieci, właściwym wydaje się przeanalizowanie, czy w opisywanej sprawie rzeczywiście zachodzi przesłanka niezbędności przetwarzania linii papilarnych dzieci uczestniczących we mszy św.

Helsińska Fundacja Praw Człowieka chciałaby również zauważyć, że administrator danych jest obowiązany zastosować środki techniczne i organizacyjne zapewniające ochronę przetwarzanych danych osobowych odpowiednią do zagrożeń oraz kategorii danych objętych ochroną. W szczególności powinien zabezpieczyć dane przed ich udostępnieniem osobom nieupoważnionym, zabranieniem przez osobę nieuprawnioną, przetwarzaniem z naruszeniem ustawy oraz zmianą, utratą, uszkodzeniem lub zniszczeniem. W niniejszej sprawie jest to o tyle istotne, że po pierwsze, zbierane dane odnoszą się do właściwości osobistych wymienionych w art. 27 ust. 1 ustawy, po drugie – z uwagi na unikalny charakter gromadzonych danych biometrycznych przenoszących ogrom informacji na temat danej osoby. Dlatego tak istotne w ocenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka jest zapewnienie właściwych zabezpieczeń ich przetwarzania. Jednym ze środków takiego zabezpieczenia byłoby, m.in. zgłoszenie takiego zbioru danych do rejestru zbiorów danych osobowych prowadzonych przez Generalnego Inspektora Danych Osobowych. Dlatego też zwracamy się z prośbą o informacje, czy takie zgłoszenie w niniejszej sprawie miało miejsce oraz czy zastosowane zabezpieczenia gwarantują bezpieczeństwo ich przetwarzania. Ponadto, w ocenie Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka w niniejszej sprawie warto także zbadać, w jaki sposób ksiądz wszedł w posiadanie danych gimnazjalistów oraz czy miało to związek z jego zatrudnieniem w szkole publicznej w charakterze katechety. Jeżeli tak właśnie było, wówczas wydaje się właściwym, aby także władze gimnazjum w Gryfowie Śląskim podjęły czynności zmierzające do wyjaśnienia związku zatrudnienia katechety w szkole publicznej ze zbieraniem danych dzieci przetwarzanych następnie poza szkołą.

Sprawa gimnazjalistów z Gryfowa Śląskiego stanowi przykład zastosowania nowoczesnych technologii w sposób, który może naruszać prawo do prywatności, w szczególności autonomię informacyjną jednostki w sytuacji, kiedy możliwe jest zastosowanie środków bardziej proporcjonalnych, przez co mniej ingerujących. Na gruncie prawa pracy, na nieproporcjonalność takiego środka ewidencjonowania czasu pracy wskazał Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z 27 listopada 2008 r. (sygn. akt II SA/Wa 903/08), a następnie Naczelny Sąd Administracyjny w wyroku z 1 grudnia 2009 r. (sygn. akt I OSK 249/09). Mimo że niniejsza sprawa dotyczy innej dziedziny życia, właściwym wydaje się zbadanie, czy, przy braku zgody wszystkich zainteresowanych, takie działania mają charakter legalny oraz adekwatny do zamierzonego celu.

